

Nikola Šimić Tonin

TRAG SRCA I INTELEKTA

Sjećanje na Rajka Glibu

Razgovor sa dr. sc. Rajkom Glibom vođen u ljeto 2010.

N. Š. Tonin:

- Reci koju riječ o svom pjesnikovanju kad smo se ovako ugodno u razgovoru našli i o svom književnome, znanstvenome, životnome putu uopće.

Rajko Glibo:

- Za odgovor na ovo pitanje moramo poći malo u *rikverc*. Mene je od mladosti i početka pjesnikovanja stalno progonilo jedno pitanje. U posljednjoj četvrtini prošlog stoljeća moj lik emanirao se u upitnost. Dva čimbenika važna su za moj start u književnosti. Zapaženi hercegovački pjesnik Krešimir Šego bio je

tada glavni urednik uglednog časopisa „Most“ u Mostaru (koji je fascinirao i velikog Miroslava Krležu), i jedan od čelnika Samoupravne interesne zajednice za izdavačku i bibliotečku djelatnost SR BiH za Hercegovinu koja je iz donacije Ive Andrića financirala moju prvu knjigu „Ramkinje“ u nakladi NIRO „Zadrugar“ Sarajevo 1988. godine. U njoj je prva priča „Razgovor“, a ta priča je odmah i prvonagrađena od zagrebačkog tjednika Arena 1972. godine, a nagradnu diplomu potpisuje g. Ivan Ban, tadašnji ministar Ministarstva informacija u SRH.

Drugi presudan čimbenik je pjesnik Krešimir Šego. Odvijala se tada akcija osnivanja ogranaka književne omladine po općinama u BiH, a uz njegovu pomoć u općini Prozor-Rama realizator sam bio ja. U lipnju 1982. godine u Krešinoj organizaciji na izletištu Rujište ponad Mostara upriličen je manifestacioni skup Književne omladine BiH. Svaki od nas nadobudnih pjesnika recitirao je barem jednu svoju pjesmu. Ja sam nastupio i nakon nastupa pogledao u Krešu koji je šutio kao zaliven. On inače malo govori. Nisam znao je li moja pjesma uspješna, ili nije. Sikiracija je ostala i trajala do drugog nastupa u nekom groblju zapadne Hercegovine. Tada mi je Krešo škrto rekao: „Ova ti baš nije dobra!“ Skužio sam. Ona je, znači, na Rujištu bila dobra.

Kod trećeg nastupa u Jajcu nije me urušio sadržaj pjesme, već moje loše recitiranje (mase) a bio sam već profesor maternjeg jezika i književnosti.

Do književno-znanstvene afirmacije protekao je težak put i duhovnog i tjelesnog siromaštva. Prvu knjigu pjesama „Promicanje“ objavio mi je pjesnički dvojac Šimo Ešić i Ivica Vanja Rorić bez ijedne riječi predgovora ili pogovora. Druge dvije knjige pjesama bile su posložene za tisak u njihovoj nakladničkoj kući

Književna zadruga „Drugari“ u Sarajevu opet bez slova predgovora i pogovora. Platilo sam tiskanje, ali ratni kovitlac progutao je sve. Recenzente za narednu zbirku pjesama „Slutnje s Rakitja“ našao sam u Zagrebu iz reda svojih zemljaka iz Hercegovine. Prvi se prihvatio i napisao recenziju tonom i u bojama koji neizravno govore da pjesme valjaju, ali oni te pjesme ne razumiju. Kroz sve to plela se moja autohtonost i moj sublimizam.

Treba imati na umu da svaki mladi nadobudni pjesnik u startu pisanja poezije jakom željom cilja na Nobela. Ali sve to ide prema onoj biblijskoj: „Puno zvanih, malo odabranih!“
Pa i ovo.

N. Š. Tonin:

- Koje će te književno-znanstveno djelo obilježiti?

Rajko Glibo:

- U jednom razgovoru u domu Ive Andrića (bio sam mu kao Posinak) on onako kako je bio na riječima zakopčan, kaže mi: „Urami se u Rami, Bog i Bosna bit će na tvojoj strani!“

Otada su te riječi urezane u moje srca i nosim ih kao dragulj. Ja sam bez najave (jedini) ulazio u njegov dom u Beogradu. Kasnije sam saznao da imaju još dvojica ljudi. Njemu sam zahvalan što sam jednoglasnim izborom postao jednim specijalistom za ramski folklor zbog čega mi se sa svih strana nemilo podbacuje do dana današnjega. A ja sam na vrhi piramide svjetskih znanja o sitnim

usmenoknjiževnim oblicima. U gotovo nemogućim uvjetima pjesnički i ljudski sam se odužio mojoj Rami. Ali, znate, nisu moji Ramci krivi što crni anđeli po Rami svoje prljave igre vode. To je tako još od vremena Austrougarske i prije njih pa sve do dana današnjega. Uzmite, primjerice, misao: „Nijedan prorok (intelektualac op. R.G.) nema priznanja u svom zavičaju“ Što vam govori? Obična rečenica koja se brzim čitanjem samo preleti. Međutim, ako znamo da su to riječi Isusa Krista iz Biblije, onda sve se stubokom mijenja. Idemo malo dalje. Veliki ruski pisac kaže: „Bezizgledna je borba jednog čovjeka protiv moćnog stroja“ Opet se čini pa što? Ali ako znamo da je to rekao veliki Solženjicin, stvar se stubokom mijenja. A ja sam prisiljen da se rvam sa umreženim crnim anđelima cijelog života. Potiru me, ali usprkos svemu moji Ramci dobro znaju svog pjesnika i kao umjetnika i kao čovjeka i ja se ne bojim svih silnica zla koje mi kod njih prodor podapinju. Znate, duše zadarske, pletilje zamki crnih anđela prate me kao usud cijelo vrijeme u ex Yu u kojoj nevin dobih zatvor u Šantićevoj u Mostaru /namještajka Srbinu Veljki Stankoviću) da bude postavljen na mjesto ravnatelja Srednjoškolskog centra u Prozoru. Cijelo vrijeme režim je na mene kukao prozvavši me „oštro pero“ a našu Ramu „opasno ustaško gnijezdo“. Unatoč i onoj Isusovoj ja priznanje u mojoj Rami imam samo što je svima zabranjen bilo kakav kontakt sa mnom. Neće ili ne mogu silnice zla da shvate da ja ne znam i ne mogu drugačije raditi i živjeti. Radim i ne dam se. Moj okidač istine uvijek je na „gotovs“ pa makar me to i glave koštalo. Japočem – ovo je samo ramski pojam.

Tvoje pitanje je bilo koje će me moje djelo obilježiti. Za tu ocjenu nominira se kompletan opus jednog pisca. Za mene je to učinjeno s preferiranjem na poeziju. Naime, od puno zvanih (iz cijeloga svijeta) malo je odabranih, a među odabrane pjesnike najčešće idu oni koji osim visoke vrijednosti smješe srca i intelekta u

njihovoj poeziji imaju i onu dimenziju koja potvrđuje da su oni krik nove epohe u poeziji, a ja to jesam i zato poeziju preferiram, iako sam od 17 književnih nagrada za poeziju dobio tek pet. Ocjenjivački odbor, nazovimo to tako, često kod izbora akcentira jedno od djela kao što je kod nas „Na Drini ćuprija“ Ive Andrića, al., u pravilu, nagrada se daje za cjelokupni opus.

Bog je pjesniku darovao talent da voli, a ne da mrzi ni u najsitnijim naznakama. Progonjen sam kao zvijer, ali moji razigrani biseri skakuću kao skakavci s online portala na portal i odlažu moju tjelesnu i duhovnu smrt, a zle silnice baš nju jedva čekaju „samo da konačno crkne“ znači kao životinja. Nedavno sam na online portalu pod linkom JASMINA HANJALIĆ objavio pjesmu „Moj sublimizam“ i tekstić „Krik nove epohe“ pa se čitatelji približe tamo mogu informirati.

N. Š. Tonin:

- Što za tebe znači nagrada pa i Nobelova ako hoćeš, što sve, osim nagrade, možeš dobiti?

Glibo Rajko:

- Znaš, raskošna dušo bosanska, dobitnik Nobelove nagrada, makar i prije nje bio institucija sam po sebi, sa tom nagradom postaje dodatno i konačno potvrđena institucija. Dobije se i novca poprilično. Moj uzor Ivo Andrić je i svojoj ženi testamentom ostavio da može samo skromno živjeti, a donaciju od nagrade nije dao ni Hrvatskoj, ni Srbiji, već svojoj rodnoj BiH. Ako budem sretnik ja bih

prvo osigurao svoje tri kćerke i sedmoro unučadi za skroman život, a sve ostalo donirao u školske knjižnice i Gradsku knjižnicu u Prozoru pa u Sveučilišne knjižnice u Mostaru i našem Zadru.

N. Š. Tonin:

- Ako što još imaš za dodati, slobodno dodaj!

Rajko Glibo:

- Posljednje pitanje. Hvala na opasci ako misliš još nešto dodati, dodaj. Na ove uhodane novinarske ponude dobri pozavatelji teorije pisanih sastava znaju da rastegnuti intervju što ide dalje proporcionalno prerasta u svoj antielement, znači, opada interes i koncentracija čitatelja pa završimo s Božjom pomoći.